

SHRI LAL BAHADUR SHASTRI NATIONAL SANSKRIT UNIVERSITY

www.slbsrsv.ac.in

B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi – 110016

Phone: (91) 11- 46060606

Criteria-1

Curricular Aspects

1.3

Curriculum Enrichment

1.3.5

University Curriculum has units and sub-units of the modern subjects like History, Political Science, Education, Psychology, Economics and statistics etc. have contents from Sanskrit based knowledge and being taught in Sanskrit medium. Modern Sanskrit Literature is also included in the curriculum, Provide details.

List of Units and Sub-Units of the Modern Subjects:

1.3.5 Institution Curriculum has units and sub-units of modern subjects like History, Physical and Mathematical Sciences, Political Science, Education, Sociology, Psychology and Human behaviour, Economics, Management, Computer Science and Application etc. have contents from Sanskrit-based knowledge and being taught in Sanskrit medium. Modern Sanskrit Literature is also included in the curriculum, providing details.

(संस्थापाठ्यचर्यायाम् आधुनिकविषयाणां यथा इतिहासः, भौतिकविज्ञानं, गणितीयविज्ञानानि, राजनीतिशास्त्रम्, शिक्षाशास्त्रं, समाजशास्त्रं, मनोविज्ञानं, मानवव्यवहारशास्त्रं, अर्थशास्त्रं, प्रबन्धनशास्त्रं, सङ्गणकीयं विज्ञानम् अनुप्रयोगश्च इत्यादीनाम् अधुनातनरूपेण सह संस्कृतज्ञानपरम्परायाम् एतत्सम्बद्धं यत् किमपि तथ्यं प्राप्यते तेन सह एतेषां भागोपभागरूपेण समावेशः वर्तते। अपि च एते अंशाः संस्कृतगिरा पाठ्यमानाः वर्तन्ते। आधुनिकसंस्कृतसाहित्यस्यापि पाठ्यचर्यायां समावेशः स्यात्। (विवरणं देयम्।)

Sl. no	Course Code & No	Name of the Modern Sanskrit Literature	Name of Programme	Name of Courses
1.	0C1-CPT-38	सङ्गणकम्	आचार्य-योगकार्यक्रमाणां कृते अनिवार्यपत्रम्	सङ्गणकविज्ञानम्
2.	C-28	सङ्गणकम्	शास्त्री	सङ्गणकविज्ञानम्
3.	EC-B3-PK-20	इतिहासः	प्राकृतभाषा	प्राकृतशास्त्रीयपरम्पराणामितिहासः
4.	EC-A3-VD-01		वेदः	वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः
5.	EC-B4-PY-02		पौरहित्यम्	वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः
6.	CCNV-12		व्याकरणम्	व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः
7.	EC-A3-NV-03			भाषाविज्ञानम्
8.	CCNV-16			वेदाङ्गानामितिहासः
9.	CCDS-16		धर्मशास्त्रम्	धर्मशास्त्रस्येतिहासः
10.	EC-A3-FJ-06		फलितज्योतिषम्	फलितज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः
11.	EC-A3-SJ-07		सिद्धान्तज्योतिषम्	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः
12.	CCVS-15		वास्तुशास्त्रम्	वास्तुशास्त्रस्येतिहासः
13.	CCNN-16		नव्यन्यायः	नव्यन्यायेतिहासः निबन्धश्च, भारतीयदर्शनस्येतिहासः, पाश्चात्यतर्कशास्त्रपरिचयश्च
14.	CCPN-16		प्राचीनन्यायवैशेषिकम्	प्राचीनन्यायवैशेषिकेतिहासः निबन्धश्च, भारतीयदर्शनस्येतिहासः, पाश्चात्यतर्कशास्त्रपरिचयश्च
15.	CCSY-12		सांख्ययोगः	सांख्ययोगस्येतिहासः
16.	EC-B1-JD-12		जैनदर्शनम्	जैनदर्शनस्येतिहासः संस्कृतिश्च
17.	CCSD-16		सर्वदर्शनम्	भारतीयदर्शनानि एवं स्वशास्त्रीयनिबन्धाः
18.	EC-A3-MM-14		मीमांसाशास्त्रम्	मीमांसाशास्त्रस्येतिहासः
19.	EC-A4-MM-14		मीमांसाशास्त्रम्	मीमांसाशास्त्रस्येतिहासः
20.	EC-A4-AV-15		अद्वैतवेदान्तः	अद्वैतवेदान्तशास्त्रस्येतिहासः
21.	EC-A3-VA-16		विशिष्टाद्वैतवेदान्तः	विशिष्टाद्वैतवेदान्तशास्त्रस्येतिहासः
22.	EC-A1-SA-18		साहित्यम्	साहित्यशास्त्रस्येतिहासः
23.	EC-B2-PE-19		पुराणेतिहासः	आर्षेतिहासस्य सामान्यपरिचयः

सत्यापित
VERIFIED

सहायक कुलसचिव (शैक्षणिक)

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

24.	125(IV)10-V	इतिहासः	शिक्षाशास्त्री	इतिहासः
25.	EC-A1-VS-08	भौतिकविज्ञानम्	वास्तुशास्त्रम्	बृहद्वास्तुमाला-आदितः गृहप्रवेशः, वास्तुविधानम्, भूमिपरीक्षणम्, दिक्साधनम्, वास्तुविन्यासश्च
26.	EC-B2-VS-08		वास्तुशास्त्रम्	वास्तुसारः- कालविधानम्-शिलान्यासः, गृहनिर्माणम्, गृहसज्जा - गृहदोषः, गृहप्रवेशः, वृक्षारोपणप्रकरणानि।
27.	CCPN - 01		प्राचीनन्यायवैशेषिकम्	प्रशस्तपादभाष्यम्
28.	CCPN - 05		प्राचीनन्यायवैशेषिकम्	प्रशस्तपादभाष्यम्
29.	MC-01		न्यायवैशेषिकम्	न्यायसिद्धान्तमुक्तावली- पदार्थस्वरूपम्, द्रव्यम्, द्रव्यत्वजातिसिद्धिः
30.	MC-03		न्यायवैशेषिकम्	पृथिवीनिरूपणम्, परमाणुसद्भावे प्रमाणप्रदर्शनम्, वायुनिरूपणम्, कालनिरूपणम्, आकाशनिरूपणम्, दिङ्निरूपणम्
31.	MC-07		न्यायवैशेषिकम्	द्रव्यविभागः, ईश्वरसिद्धिः, पदार्थः, गुणविभागः, कर्मः
32.	CCSJ-02	गणितविज्ञानम्	सिद्धान्तज्योतिषम्	आर्यभट्टीयम् (गीतिकापादः गणितपादश्च)
33.	125(IV)10-IV	गणितविज्ञानम्	शिक्षाशास्त्री	गणितशिक्षणम्
34.	CCPE-01	राजनीतिशास्त्रम्	पुराणेतिहासः	महाभारतम्- राजधर्मानुशासनम्
35.	125(IV)10-V	राजनीतिशास्त्रम्	शिक्षाशास्त्री	राजनीतिज्ञानशिक्षणम्
36.	GE-RV-30	राजनीतिशास्त्रम्	शास्त्री	भारतीयराजनीतिविज्ञानम्
37.	RV-30	राजनीतिशास्त्रम्	शास्त्री	भारतीयराजनीतिविज्ञानम्
38.	102(2)	मनोविज्ञानम्	शिक्षाशास्त्री	अधिगमविकासयोः मनोविज्ञानम्
39.	125(IV)10-V	अर्थशास्त्रम्	शिक्षाशास्त्री	अर्थशास्त्रम्
40.	CCDS-05	अर्थशास्त्रम्	धर्मशास्त्रम्	कौटिलीयार्थशास्त्रम्
41.	105(05)	शिक्षाशास्त्रम्	शिक्षाशास्त्री	शास्त्रशिक्षणम्
42.	124(09)	शिक्षाशास्त्रम्	शिक्षाशास्त्री	संस्कृतशिक्षणम्
43.	104(04)	प्रबन्धनशास्त्रम्	शिक्षाशास्त्री	विद्यालयप्रबन्धनं नेतृत्वञ्च
44.	CCVS-16	मानवव्यवहारशास्त्रम्	वास्तुशास्त्रम्	दिक्साधनम्, समयनिर्धारणम्, भूमिशोधनम्, पिण्डानयनम्
45.	MC-02	मानवव्यवहारशास्त्रम्	धर्मशास्त्रम्	चातुर्वर्ण्यवस्था, कालविभागः
46.	GE-SS-29	समाजशास्त्रम्	शास्त्री	भारतीयसमाजस्य विविधायामः
47.	SS-29	समाजशास्त्रम्	शास्त्री	सामाजिकविज्ञानम्
48.	MC-06	समाजशास्त्रम्	पुराणेतिहासः	भारतीयसमाजनिर्माणे श्रीमद्भगवद्गीतायाः महत्त्वमेवं मानवजीवने तेषामुपयोगित्वञ्च
49.	CCSA-11	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	आधुनिकसाहित्यम्	श्रीनिवासरथविरचिता तदेव गगनं सैव धरा,
50.	CCSA-11	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	आधुनिकसाहित्यम्	अभिराजराजेन्द्रमिश्रविरचितम् अभिराजयशोभूषणम्
51.	CCSA-11	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	आधुनिकसाहित्यम्	राधावल्लभत्रिपाठीविरचितम् अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम्
52.	MC-04	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	आधुनिकसाहित्यम्	अर्वाचीनसाहित्यम्
53.	MS-08	आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्	आधुनिकसाहित्यम्	आधुनिककाव्यशास्त्रम्

सत्यापित
VERIFIED

Acharya(M.A.) 1st Semester

Subject Code: Prakrit(PK)-20

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPK-01	जीव-जीवाजीव-पुण्यपाप-आसवाधिकारः	6
2	CCPK-02	विमलसूरिविरचितम् पञ्चमचरियं 01 तः 120	6
3	CCPK-03	महाकविशूद्रकविरचितम् मृच्छकटिकम् प्रथम एवं द्वितीयअङ्क	6
4	CCPK-04	वररुचिविरचित प्राकृतप्रकाश 01 तः 06 परिच्छेद	6
5	EC-A1-PK-20	महाकविहालविरचितम् गाहासत्तसई चयनिता 01 तः 100	5
	EC-B1-PK-20	प्राकृतभाषा विषये शास्त्रीय परिचयम्	
6	OC1-CPT-38	संगणकविज्ञान	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPK-05	आचारांगः सत्थपरिण्णा	6
2	CCPK-06	महाकविकोऊहलविरइया लीलावइकहा आदितः 100 गाथा	6
3	CCPK-07	महाकविराजशेखरविरचितम् कप्पूरमंजरी सट्टगं 1-2 जवनिके	6
4	CCPK-08	वररुचिविरचित प्राकृतप्रकाश परिच्छेद 7-12	6
5	EC-A2-PK-20	वज्जालगं चयनिता	6
	EC-B2-PK-20	प्राकृतभाषा विषये शास्त्रीय परिचयम्	

24-04-2019

साहित्य एवं संस्कृति संकाय प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

सहायक कुलसचिव (आक.)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

सत्यापित
VERIFIED

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(Central University) B-4 Qutub Institutional Area
New Delhi-110016

Faculty of Adhunik Vishaya

With reference to the letter number F-3/96/LBS/2023-24/3817 dated 13/06/, following syllabi are submitted for Shastri/B.A. Yoga courses in compliance with the National Education Policy 2020.

1. Multidisciplinary (MD) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Environment Science — ES-25
  - b. Computer Science — C-28
  - c. Political Science — RV-30
  - d. Sociology — SS-29
2. Ability Enhancement (AEC) syllabi for Semester 1 to 4
  - a. English — E-22
  - b. Hindi — H-23
3. Skill Enhancement (SEC) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Computer Science
4. Value Added Courses (VAC) syllabi for Semester 1 to 2
  - a. Environment Science
  - b. Computer Science
  - c. Human Rights — MA-26
  - d. NCC — NC-40

The documents attached along with the schema of the course curriculum.

Minu Kashyap
15/06/2023
Prof. Minu Kashyap
(Dean, Faculty of Adhunik Vishaya)
आधुनिक विद्या संकाय प्रमुख
(मानित विश्वविद्यालय)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

सत्यापित
VERIFIED

Sanjay
कुलसचिव / Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Sanjay
सहायक कुलसचिव (अ.वि.)
Assistant Registrar (Adhunik Vishaya)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPK-09	आ. कुन्दकुन्दविरचित प्रवचनसारः ज्ञानाधिकारः 92 गाथा	6
2	CCPK-10	अशोकस्य 1-14 खारवेलस्य 1-17 हाथीगुम्फा अभिलेखाः च	6
3	CCPK-11	उद्योतनसूरिविरचितम् कुवलयमालाहाकहा 01 तः 12 परिच्छेदः	6
4	CCPK-12	वाक्यतिराजविरचितम् गडडबहो 01 तः 50	6
5	EC-A3-PK-20	यतिवृषभाचार्य विरचितम् तिलोपपण्णत्ति 01 तः 60 गाथा	6
	EC-B3-PK-20	प्राकृतशास्त्रीयपरम्पराणाम् इतिहासः	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPK-13	सूत्रकृतांगम् समष्टि	6
2	CCPK-14	प्राकृतापभ्रंशाछन्दसां अलंकाराणाञ्च परिचयः	6
3	CCPK-15	पडिक्कमण्णसुतं, छक्खण्डागमलेहणकहा	6
4	CCPK-16	जैन परम्परायाः इतिहासः भारतीय साहित्ये संस्कृतौ प्राकृत ग्राह्यमयस्य अवदानं वैशिष्ट्यञ्च	6
5	EC-A4-PK-20	अनुयोगद्वारसूत्रम् प्रथम प्रकरणम्	6
	EC-B4-PK-20	इंसनपाहुड उत्तरज्झयणसुतं	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

[Signature] 24-04-2019

साक्षात्
कोर

आचार्यक. विद्या संस्थान प्रमुख
(मानविकी, आधुनिक 'अन' रीति रीतः विभाग)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानविकी विभाग)
पी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

**सत्यापित
VERIFIED**

[Signature]
सहायक कुलसचिव (अकादमिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

[Signature]
कुलसचिव / Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVD-09	शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिनसंहितायाः 14-16 अध्यायाः महीधरभाष्यसंहिताः	6
2	CCVD-10	कात्यायनश्रौतसूत्रम् , सरलावृत्तिसंहितम् सप्तमाध्यायादारभ्य नवमाध्यायस्य षष्ठकण्डिकापर्यन्तम्	6
3	CCVD-11	(क) जैमिनीयन्यायमाला- प्रथमोऽध्यायः (ख) ईशोपनिषद् 1-9 कण्डिकाः	6
4	CCVD-12	वेदाङ्गानामितिहासः	6
5	EC-A3-VD-01	वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः	6
	EC-B3-VD-01	शौनकीया बृहदेवता 5-6 अध्यायौ	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVD-13	शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिनसंहितायाः 17-18 अध्यायौ महीधरभाष्यसंहिता	6
2	CCVD-14	कात्यायनश्रौतसूत्रम्, सरलावृत्तिसंहितम् नवमाध्यायस्य सप्तमकण्डिकातः द्वादशाध्यायपर्यन्तम्	6
3	CCVD-15	(क) जैमिनीयन्यायमाला द्वितीयोऽध्यायः सम्पूर्णः (ख) ईशोपनिषद्: 10-17 कण्डिकाः	6
4	CCVD-16	मौखिकी (क) यज्ञपात्रपरिचयः (ख) दर्शपूर्णमासयागविहारः	6
5	EC-A4-VD-01	(क) चतुर्वेदभाष्यभूमिकासङ्ग्रहः (ख) उष्णमहीधरभाष्यभूमिका	6
	EC-B4-VD-01	शौनकीया बृहदेवता 7-8 अध्यायौ	
6	OC2-CPT-38	संगणकविज्ञान	NC

सहायक कुलराशि (विश्वविद्यालय)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कृतुव सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Kutila Institutional Area, New Delhi-110016

प्रो. प्रेम कुमार शर्मा
वेद-वेदाङ्ग-संस्कृत-विश्वविद्यालय
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानित विद्यार्थीप्रमुख)
बी-4, कृतुव सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPY-09	दानमयूखः	6
2	CCPY-10	संस्कारदीपकः	6
3	CCPY-11	व्रतोद्यापनप्रकाशः	6
4	CCPY-12	कात्यायनश्रौतसूत्रम्, सरलावृत्तिसहितम् प्रथमद्वितीयाध्यायौ	6
5	EC-A3-PY-02	अनुष्ठानप्रकाशः (शिवमन्त्रानुष्ठानप्रकरणम्)	6
	EC-B3-PY-02	अनुष्ठानप्रकाशः (शिवमन्त्रानुष्ठानप्रकरणम्)	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPY-13	दानमयूखः	6
2	CCPY-14	शान्तिप्रकाशः	6
3	CCPY-15	व्रतोद्यापनप्रकाशः	6
4	CCPY-16	प्रायोगिकपरीक्षणम्	6
5	EC-A4-PY-02	मौखिकपरीक्षा	6
	EC-B4-PY-02	वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

सहायक कुलसचिव (अकादमिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
ब्लॉक-4, कुरुक्षेत्र विश्वविद्यालय, नरक, हरियाणा-136119
B-4, Kurukshetra University, Narok, Haryana-136119

प्रो. रमेश कुमार शर्मा
वरिष्ठ-सहायक कुलसचिव
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(संस्कृत विभाग, कुरुक्षेत्र)
ब्लॉक-4, कुरुक्षेत्र विश्वविद्यालय, नरक, हरियाणा-136119

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCNV-09	लघुशब्देन्दुशेखरः, स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	6
2	CCNV-10	परिभाषेन्दुशेखरः, शास्त्रशेषप्रकरणम्	6
3	CCNV-11	वाक्यपदीयम्, ब्रह्मकाण्डम्	6
4	CCNV-12	व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	6
5	EC-A3-NV-03	भाषाविज्ञानम्	6
	EC-B3-NV-03	भाषाविज्ञानम्	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCNV-13	लघुशब्देन्दुशेखरः, कारकाव्ययीभावप्रकरणे	6
2	CCNV-14	प्रमलघुमञ्जूषा तात्पर्यनिरूपणान्ता	6
3	CCNV-15	व्युत्पत्तिवादः, आदितः अभेदान्वयबोधपर्यन्तः	6
4	CCNV-16	वेदाङ्गनामितिहासः	6
5	EC-A4-NV-03	व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	6
	EC-B4-NV-03	व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

(Signature) 24-04-2019

(Signature)
 सहायक कुलपति (अकादमिक)
 Assistant Registrar (Academic)
 श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
 Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
 बी-4, कूटुम्ब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
 B-4, Kuttumb Institutional Area, New Delhi-110016

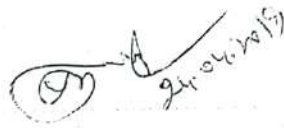

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCDS-09	माधवाचार्यकृतः कालमाधवः,	6
2	CCDS-10	गौतमधर्मसूत्राणि (मिताक्षरसहितानि)	6
3	CCDS-11	याज्ञवल्क्यस्मृतेः व्यवहाराध्यायः (समिताक्षरः)	6
4	CCDS-12	स्वशास्त्रेतिहासः	6
5	EC-A3-DS-05	वीरमित्रोदयस्य श्राद्धप्रकाशः,	6
	EC-B3-DS-05	धर्मशास्त्रम्	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCDS-13	माधवाचार्यकृतः कालमाधवः	6
2	CCDS-14	मानवाधिकारः पर्यावरणञ्च	6
3	CCDS-15	याज्ञवल्क्यस्मृतेः व्यवहाराध्यायः (मिताक्षरसहितः)	6
4	CCDS-16	स्वशास्त्रेतिहासः	6
5	EC-A4-DS-05	वीरमित्रोदयस्य श्राद्धप्रकाशः	6
	EC-B4-DS-05	धर्मशास्त्रम्	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

प्रो. प्रेम कुमार शर्मा
सह-केन्द्रीय-सहायक-प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(महिला विभाग/कक्षाएँ)
बी-4, गुटुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

सहायक कुलसचिव (शैक्षणिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, गुटुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Gutub Institutional Area, New Delhi-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCFJ-09	सूर्यसिद्धान्तः (आदितः त्रिप्रश्नाधिकारपर्यन्तः)	6
2	CCFJ-10	जातकपारिजात (1-4 अध्यायाः)	6
3	CCFJ-11	सर्वार्थचिन्तामणिः	6
4	CCFJ-12	बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्	6
5	EC-A3-FJ-06	स्वशास्त्रस्येतिहासः	6
	EC-B3-FJ-06	जातकपारिजातः (1-4 अध्यायाः)	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCFJ-13	सूर्यसिद्धान्त (चन्द्रग्रहणाधिकारतः समाप्तिपर्यन्तः)	6
2	CCFJ-14	जातकपारिजातः (5-7 एवं 10 अध्यायाः)	6
3	CCFJ-15	पञ्चस्वराः	6
4	CCFJ-16	बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्	6
5	EC-A4-FJ-06	वेदाङ्गेतिहासः	6
	EC-B4-FJ-06	जातकपारिजातः (5-7 एवं 10 अध्यायाः)	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

(Signature)
24/04/2019

प्रो. डी. सुभाष शर्मा
बि. एड. विभाग-सा. वि. वि. वि.
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानित विश्वविद्यालय)
श्री. 4, बंगलुर सांस्कृतिक क्षेत्र, बङ्ग. वि. वि.-110016

सहायक कुलसचिव (शैक्षणिक)
Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
पि-4
B-4, Cultural Area, Bangalore, India. Pin-560016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSJ-09	सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (विम्वाधिकारः छायाधिकारः उदयास्ताधिकारश्च)	6
2	CCSJ-10	ग्रहलाघवम् (आदितः त्रिप्रश्नाधिकारपर्यन्तम्)	6
3	CCSJ-11	वास्तवचन्द्रशृङ्गोन्नतिसाधनम् (सम्पूर्णम्)	6
4	CCSJ-12	बृहत्संहिता (आदितः शनैश्चरचाराध्यायपर्यन्तम्)	6
5	EC-A3-SJ-07	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः, भारतीय-ज्योतिषम्	6
	EC-B3-SJ-07	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः, भारतीय-ज्योतिषम्	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSJ-13	सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (पर्वसम्भवाधिकारः चन्द्रग्रहणाधिकारः सूर्यग्रहणाधिकारश्च)	6
2	CCSJ-14	ग्रहलाघवम् (चन्द्रग्रहणाधिकारतः समाप्तिपर्यन्तम्)	6
3	CCSJ-15	त्रिप्रश्नाधिकारोक्तविषयाणां प्रायोगिकम्	6
4	CCSJ-16	बृहत्संहिता (केतुचाराध्यायतः उत्पाताध्यायपर्यन्तम्)	6
5	EC-A4-SJ-07	वैदिकवाङ्मयेतिहासः	6
	EC-B4-SJ-07	वैदिकवाङ्मयेतिहासः	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

 24.04.2019

प्रो. प्रेम कुमार शर्मा
वेद-वेदङ्ग-संज्ञाप्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानविकी विभाग/विद्यालय)
बी-4, कुरुक्षेत्र आरक्षणांक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुरुक्षेत्र आरक्षणांक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Kurukshetra Arakshanaank Sector, New Delhi-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-09	विश्वकर्मावास्तुशास्त्रम् (1-20 अध्यायाः)	6
2	CCVS-10	मयमतम् (1-11 अध्यायाः)	6
3	CCVS-11	आधुनिकवास्तुकला	6
4	CCVS-12	सूर्यसिद्धान्तः त्रिप्रश्नाधिकारतः समाप्तिपर्यन्तः	6
5	EC-A3-VS-08	अपराजितपृच्छा (1-20 एवं 40-50 सूत्राणि)	6
	EC-B3-VS-08	देवतामूर्तिप्रकरणम् (1-6 अध्यायाः)	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-13	विश्वकर्मावास्तुशास्त्रम् (21-40 अध्यायाः)	6
2	CCVS-14	मयमतम् (12-22 अध्यायाः)	6
3	CCVS-15	स्वशास्त्रेतिहासः	6
4	CCVS-16	प्रायोगिकम्-दिक्साधनं, अक्षांशाः, देशान्तराणि, मानकरेखा, देशानुरूपं समयनिर्धारणं, भूमिशोधनं, पिण्डानयनं, आयादिसाधनं, क्षेत्राकाराः, मानचित्राणि च	6
5	EC-A4-VS-08	अपराजितपृच्छा (51-80 सूत्राणि)	6
	EC-B4-VS-08	आधुनिकवास्तुकला	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

25.04.2019

राजेश कुमार शर्मा ( )
Assistant Registrar (Academic)
श्री राम कृष्ण मिशन राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Ram Krishna Mission National Sanskrit University
New Delhi-110016

श्री. राम कृष्ण शर्मा
मुख्य प्राध्यापक
संस्कृत विभाग
राजेश कुमार शर्मा
मुख्य प्राध्यापक
संस्कृत विभाग

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCNN-09	सव्यभिचारप्रकरणम्, गादाधरीसहितम् पूर्वपक्षलक्षणान्तो भागः, म.म. गदाधरभट्टाचार्यविरचितम्	6
2	CCNN-10	प्रामाण्यवादः, गादाधरीसहितः, महामहोपाध्यायगदाधरभट्टाचार्यविरचितः	6
3	CCNN-11	व्युत्पत्तिवादः, म.म.गदाधरभट्टाचार्यविरचितः	6
4	CCNN-12	शक्तिवादः, म.म.गदाधरभट्टाचार्यविरचितः	6
5	EC-A3-NN-09	न्यायभाष्यम्, आचार्यवात्स्यायनविरचितम्	6
	EC-B3-NN-09	न्यायशास्त्रतत्त्वविचारः	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCNN-13	सव्यभिचारप्रकरणम्, गादाधरीसहितम्, म.म. गदाधरभट्टाचार्यविरचितम्	6
2	CCNN-14	प्रामाण्यवादः, गादाधरीसहितः, महामहोपाध्यायगदाधरभट्टाचार्यविरचितः	6
3	CCNN-15	व्युत्पत्तिवादः, म.म.गदाधरभट्टाचार्यविरचितः	6
4	CCNN-16	नव्यन्यायेतिहासः निबन्धरच, भारतीयदर्शनस्येतिहासः, पाश्चात्यतर्कशास्त्रपरिचयश्च	6
5	EC-A4-NN-09	न्यायभाष्यम्, आचार्यवात्स्यायनविरचितम्	6
	EC-B4-NN-09	न्यायशास्त्रतत्त्वविचारः	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

देखान सिफ
24/4/2019

के.प्र.प्र.प्र.प्र.प्र.

दर्शन सहाय प्रमुख
(अद्वैत, विशिष्टाद्वैत, साध्ययोग, न्याय, योगशास्त्र)
अन्यदर्शन, लक्ष्मणन एन. योग विभाग)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानित विश्वविद्यालय)
पिन-20 गुप्त सांस्कृतिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

आधुनिक विद्या सहाय प्रमुख
(मानविकी, आधुनिक ज्ञान एवं शैक्षिक विभाग)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानित विश्वविद्यालय)
पिन-20 गुप्त सांस्कृतिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

Signature

सहायक निदेशक (अ.म.म.)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
पिन-20 गुप्त सांस्कृतिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, C-4, D-4, E-4, F-4, G-4, H-4, I-4, J-4, K-4, L-4, M-4, N-4, O-4, P-4, Q-4, R-4, S-4, T-4, U-4, V-4, W-4, X-4, Y-4, Z-4

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPN-09	द्रव्यकिरणावली, उदयनाचार्यविरचिता	6
2	CCPN-10	वैशेषिकसूत्रोपस्कारः, शङ्करमिश्रविरचितः	6
3	CCPN-11	न्यायवार्तिकम्, श्रीभारद्वाजोद्द्योतकरप्रणीतम्	6
4	CCPN-12	वैशेषिकसूत्रोपस्कारः, शङ्करमिश्रविरचितः	6
5	EC-A3-PN-10	न्यायभाष्यम्, आचार्यवात्स्यायनविरचितम्	6
	EC-B3-PN-10	न्यायवैशेषिकशास्त्रतत्त्वविचारः	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPN-13	द्रव्यकिरणावली, उदयनाचार्यविरचिता	6
2	CCPN-14	वैशेषिकसूत्रोपस्कारः, शङ्करमिश्रविरचितः	6
3	CCPN-15	न्यायवार्तिकम्, श्रीभारद्वाजोद्द्योतकरप्रणीतम्	6
4	CCPN-16	प्राचीनन्यायवैशेषिकेतिहासः निबन्धश्च, भारतीयदर्शनस्येतिहासः, पाश्चात्यतर्कशास्त्रपरिचयः	6
5	EC-A4-PN-10	न्यायभाष्यम्, आचार्यवात्स्यायनविरचितम्	6
	EC-B4-PN-10	न्यायवैशेषिकशास्त्रतत्त्वविचारः	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

हरेराम त्रिपाठी
24/4/19

देवकी प्रसाद शर्मा

दर्शन सहाय प्रमुख
(अद्वैत विशिष्टाद्वैत, सारस्वतसंस्कृत, श्रीमन्नारायण
जनदर्शन, सारस्वतसंस्कृत, श्रीमन्नारायण
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानविकी विभाग)
पी-4, मुमुक्षु सांस्थानिक अग्र, आई.टी.ई. 1100016

आधुनिक विद्या सहाय प्रमुख
(मानविकी, आधुनिक ज्ञान एवं मानव विभाग)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानविकी विभाग)
पी-4, मुमुक्षु सांस्थानिक अग्र, आई.टी.ई. 1100016

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University

पिन-1100016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSY-09	पातञ्जलयोगसूत्रम् (तत्त्ववैशारदीटीकासहितम्) समाधिपादः	6
2	CCSY-10	पातञ्जलयोगदर्शनम् (तत्त्ववैशारदीटीकासहितम्) साधनपादः	6
3	CCSY-11	सांख्यप्रवचनभाष्यम् (01-05 अध्यायाः)	6
4	CCSY-12	सांख्ययोगस्येतिहासः	6
5	EC-A3-SY-11	सिद्धसिद्धान्तपद्धतिः- (श्रीगोरक्षनाथविरचिता)	6
	EC-B3-SY-11	सांख्ययोगशास्त्रस्योः उपादेयता	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSY-13	पातञ्जलयोगदर्शनम् (तत्त्ववैशारदीटीकासहितम्) विभूतिपादः	6
2	CCSY-14	पातञ्जलयोगदर्शनम् (तत्त्ववैशारदीटीकासहितम्) कौवल्यापादः	6
3	CCSY-15	श्रीमद्भगवद्गीता (मधुसूदनीटीका 2-5 अध्यायाः)	6
4	CCSY-16	स्वशास्त्रीयनिबन्धाः	6
5	EC-A4-SY-11	योगशिखोपनिषद् शाण्डिल्योपनिषद्श्च	6
	EC-B4-SY-11	सांख्ययोगाचार्याणां परम्परा	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

हरेश्वर त्रिपाठी

24/4/2019

दर्शन शास्त्राध्यक्ष प्रमुख
आचार्य विभाग, साक्षात्कार विभाग, वेदशास्त्र
विभाग, अष्टांग योग विभाग, योगशास्त्र विभाग
विभाग, योगशास्त्र विभाग, योगशास्त्र विभाग
विभाग, योगशास्त्र विभाग, योगशास्त्र विभाग
विभाग, योगशास्त्र विभाग, योगशास्त्र विभाग

हरेश्वर त्रिपाठी

आधुनिक शिक्षा समिति, अमृतसर
(मानविकी, आधुनिक शिक्षा एवं समाज विभाग)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
विभिन्न विभागों में
क. 333 पत्राचारिका सं. 11/10/19

सहायक निदेशिका (शैक्षणिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
C-101, 110016
B-1, 110016

Subject Code: Jain Darshan (JD)-12

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCJD-05	समयसार: (गाथा 1-68 पर्यन्तम्) आचार्यकुन्दकुन्दः	6
2	CCJD-06	पंचास्तिकायः(गाथा 105-173 पर्यन्तम्) आचार्यकुन्दकुन्दः	6
3	CCJD-07	पुरुषार्थसिद्ध्युपायः(कारिका 102-174 पर्यन्त) आचार्य अमृतचन्द्रः	6
4	CCJD-08	आप्तमीमांसा (3-10 परिच्छेदपर्यन्तम्) आचार्य समान्तभद्रः	6
5	EC-A2-JD-12	आचार्यपूज्यपादविरचिता सर्वार्थसिद्धिः द्वितीयोऽध्यायः	6
	EC-B2-JD-12	जैन-आचारमीमांसा	

हरे राम त्रिपाठी

१४/४/२०१९

(अद्वैत, विशिष्टाद्वैत, सादृश्ययोग आदि संप्रदायों में)

श्री लाल शहादत शास्त्री राष्ट्रीय सम्मेलन विद्यार्थी
(मानित विध्याविद्यमान)

श्री- कुतु. सांख्यनिक शत्रु नई दिल्ली-110016

केशवनाथदास

आधुनिक विद्या सत्काम प्रमुख

(मानविकी) आधुनिक मानव शिल्प विभाग)

श्री ज्ञान प्रसाद शास्त्री (संस्कृत विभागाध्यक्ष)
(नामित विभागाध्यक्ष)
को-१, मुद्रण, सारस्वतिका, का. नं० १२२०-११०८१६

Assistant Registrar (Academic)

श्री साहू बाबादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Sahu Babadur Shastri National Sanskrit University

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSD-09	योगसूत्रम् व्यासभाष्यतत्त्ववैशारदी साहितम् (समाधिसाधनपादद्वयम्)	6
2	CCSD-10	शाबरभाष्यम् श्रीशबरस्वामिकृतम् (प्रथमाध्यायस्य आदिमपादद्वयम्)	6
3	CCSD-11	ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यम् (चतुःसूत्री)	6
4	CCSD-12	भारतीयदर्शनानि स्वशास्त्रीयेतिहासः	6
5	EC-A3-SD-13 EC-B3-SD-13	सिद्धान्तविन्दुः (आदिमपञ्चश्लोकानां व्याख्यात्मको भागः) मीमांसा नयमंजरी (प्रथमाध्याय)	6

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSD-13	योगसूत्रम् व्यासभाष्यतत्त्ववैशारदी साहितम् (विभूतिकैवल्यपादद्वयम्)	6
2	CCSD-14	शाबरभाष्यम् श्रीशबरस्वामिकृतम् (प्रथमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ)	6
3	CCSD-15	ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यम् (तर्कपादः)	6
4	CCSD-16	भारतीयदर्शनानि स्वशास्त्रीयनिबन्धाः	6
5	EC-A4-SD-13 EC-B4-SD-13	सिद्धान्तविन्दुः (अन्तिमपञ्चश्लोकानां व्याख्यात्मकः भागः) मीमांसा नयमंजरी (द्वितीयाध्याय)	6
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

हरेराम त्रिपाठी
24/4/2019

मुख्य कार्यकारी प्रमुख
(अध्यक्ष, शिक्षण कार्य शाखा, उत्तर प्रदेश विश्वविद्यालय)
श्री लाल बहादूर शास्त्री विश्वविद्यालय, गोरखपुर
पिन-221005, गोरखपुर, उत्तर प्रदेश-221005

प्रमुख कार्यकारी

आधुनिक विद्या संघ, प्रमुख
(मानवीय आधुनिक ज्ञान एवं अनुसंधान शाखा)
श्री लाल बहादूर शास्त्री विश्वविद्यालय, गोरखपुर
(पिन-221005, गोरखपुर, उत्तर प्रदेश-221005)
पिन-221005, गोरखपुर, उत्तर प्रदेश-221005

Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादूर शास्त्री विश्वविद्यालय, गोरखपुर
पिन-221005, गोरखपुर, उत्तर प्रदेश-221005
पिन-221005, गोरखपुर, उत्तर प्रदेश-221005

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCMM-09	श्रीपार्थसारथिमिश्रविरचिता न्यायरत्नमाला (विधिनिर्णयान्ता)	6
2	CCMM-10	प. श्रीपट्टाभिराशास्त्रिविरचिता मीमांसायमञ्जरी (चतुर्थाध्यायादारभ्य षष्ठाध्यायद्वितीयपादसमाप्तिं यावत्)	6
3	CCMM-11	पं. श्रीशालिकानाथमिश्रविरचिता प्रकरणपञ्चिका (आरम्भतः जातिनिर्णयप्रकरणान्ता)	6
4	CCMM-12	श्रीभवदेवविरचितं तौतातितमततिलकम् (द्वितीयाध्यायप्रथमपादादारभ्य तृतीयाध्यायद्वितीयपादपर्यन्तम्)	6
5	EC-A3-MM-14	मीमांसाशास्त्रस्येतिहासः	6
	EC-B3-MM-14	जैमिनीयन्यायमाला-तृतीयाध्याय	6

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCMM-13	श्रीपार्थसारथिमिश्रविरचिता न्यायरत्नमाला (वाक्यार्थनिर्णयादारभ्य नित्यकाम्यविवेक यावत्)	6
2	CCMM-14	प. श्रीपट्टाभिराशास्त्रिविरचिता मीमांसायमञ्जरी (षष्ठाध्यायतृतीयपादादारभ्य अष्टमाध्यायसमाप्तिं यावत्)	6
3	CCMM-15	पं. श्री शालिकानाथमिश्रविरचिता (प्रकरणपञ्चिका (अमृतकलाप्रकरणादारभ्य प्रमाणपारायणप्रकरणान्ता)	6
4	CCMM-16	श्रीभवदेवविरचितं तौतातितमततिलकम् (तृतीयाध्याये तृतीयपादादारभ्य तृतीयाध्याय समाप्तिं यावत्)	6
5	EC-A4-MM-14	मीमांसाशास्त्रस्येतिहासः	6
	EC-B4-MM-14	जैमिनीयन्यायमाला-तृतीयाध्यायः, चतुर्थाध्यायश्च	NC
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	

हस्ताक्षर विधि

24/11/2019

अध्यक्ष, शैक्षणिक समिति
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
बी-4, क़ुतुब विज्ञान क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

Signature

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, क़ुतुब विज्ञान क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

हस्ताक्षर विधि

आचार्य, शैक्षणिक समिति
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
बी-4, क़ुतुब विज्ञान क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCAV-09	अद्वैतसिद्धिः दृश्यत्वादेः सोपाधिकृत्यविचारपर्यन्तम्	6
2	CCAV-10	ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् तृतीयाध्यायपथमद्वितीयपादौ	6
3	CCAV-11	ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् तृतीयाध्यायतृतीयपादः	6
4	CCAV-12	बृहदारण्यकोपनिषच्छाङ्करभाष्यम् तृतीयाध्यायः पञ्चमब्राह्मणपर्यन्तम्	6
5	EC-A3-AV-15	छान्दोग्योपनिषच्छाङ्करभाष्यम् षष्ठाध्यायः	6
	EC-B3-AV-15	छान्दोग्योपनिषच्छाङ्करभाष्यम् षष्ठाध्यायः	6

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCAV-13	खण्डनखण्डखायम् लक्षणविशिष्टखण्डनपर्यन्तम्	6
2	CCAV-14	ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् तृतीयाध्यायचतुर्थपादः चतुर्थाध्यायप्रथमपादश्च	6
3	CCAV-15	ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् चतुर्थाध्यायद्वितीयतृतीयचतुर्थपादाः	6
4	CCAV-16	बृहदारण्यकोपनिषच्छाङ्करभाष्यम् तृतीयाध्यायः षष्ठब्राह्मणतः अवशिष्टभागः	6
5	EC-A4-AV-15	अद्वैतवेदान्तेतिहासः निबन्धाश्च	6
	EC-B4-AV-15	अद्वैतवेदान्तेतिहासः निबन्धाश्च	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

उत्तराभि विद्या

24/4/2019

[illegible]

अभिलेख

आधुनिक विद्या संस्थाएं प्रमुख
(मानविकी, आधुनिक भाषा एवं साहित्य विभाग)
श्री ज्ञान गुरुकुल संस्थान, रायपुर, छत्तीसगढ़
(मानविकी, विज्ञान विभाग)
श्री-०. कुतुब सांस्कृतिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

सहायक कुलसचिव (शिक्षण विभाग)

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University

ଶ୍ରୀ-୧ ପ୍ରାଚୀନ ଶାସନାବଳୀ-୧୩, ୧୫, ୧୬, ୧୭, ୧୮-110015

B-4, Quila Institutional Area, New Delhi-110016

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVAV-09	श्रीभाष्यम् चतुर्थाध्यायप्रथम-द्वितीयपादौ	6
2	CCVAV-10	तत्त्वमुक्ताकलापः बुद्धिसरः	6
3	CCVAV-11	न्यायसिद्धाञ्जनम् जडद्रव्यपरिच्छेदः	6
4	CCVAV-12	न्यायपरिशुद्धिः प्रथमोऽध्यायः	6
5	EC-A3-VA-16	विशिष्टाद्वैतवेदान्ततिहासः	6
	EC-B3-VA-16	विशिष्टाद्वैतवेदान्ततिहासः	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVAV-13	श्रीभाष्यम् चतुर्थाध्यायतृतीय-चतुर्थपादौ	6
2	CCVAV-14	तत्त्वमुक्ताकलापः नायकसरः	6
3	CCVAV-15	न्यायसिद्धाञ्जनम् जीवपरिच्छेदः	6
4	CCVAV-16	न्यायपरिशुद्धिः द्वितीयाध्याये प्रथमद्वितीयाहिनके	6
5	EC-A4-VA-16	विशिष्टाद्वैतवेदान्तसिद्धान्ताः निबन्धाश्च	6
	EC-B4-VA-16	विशिष्टाद्वैतवेदान्तसिद्धान्ताः निबन्धाश्च	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

हरेश्वर त्रिपाठी
24/4/2019

आधुनिक विद्या संकायः प्रमुख
(आधुनिक विद्या संकायः प्रमुख, संकायः
अध्यक्ष, सर्वोच्च शिक्षण आयोग, दिल्ली)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानवतः विभागः)
बी-4, कलुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

हरेश्वर त्रिपाठी

आधुनिक विद्या संकायः प्रमुख
(मानवतः आधुनिक आन एन एन विभाग)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानवतः विभागः)
बी-4, कलुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

[Signature]

सहायक कुलसचिव (अकादमिक)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(बी-4, कलुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016)
B-4, Kalub Institutional Area, New Delhi-110016

Faculty of Sahitya and Sanskriti

Acharya (M.A.) 1st Semester

Subject Code: Sahitya (SA)-18

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSA-01	काव्यप्रकाशः 1-4 उल्लासाः	6
2	CCSA-02	काव्यप्रकाशः 8-10 उल्लासाः	6
3	CCSA-03	नाट्यशास्त्रम् 1,2, 6,7 अध्यायाः	6
4	CCSA-04	नैषधीयचरितम् 1, 2 सर्गौ	6
5	EC-A1-SA-18	साहित्यशास्त्रस्य इतिहासः	6
	EC-B1-SA-18	(वैकल्पिकम्)	
6	OC1-CPT-38	संगणकविज्ञान	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSA-05	काव्यप्रकाशः 5,6,7 उल्लासाः	6
2	CCSA-06	दशरूपकम् (पूर्णम्)	6
3	CCSA-07	उत्तररामचरितम् (सम्पूर्णम्)	6
4	CCSA-08	कादम्बरी (पूर्वार्धम्)	6
5	EC-A2-SA-18	भावप्रकाशनम् 1,2,6 अधिकाराः	6
	EC-B2-SA-18	(वैकल्पिकम्)	

24-04-2019

साहित्य एवं संस्कृति संकाय प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय

अध्यापक

सहायक प्रमुख (अकादमिक)

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
ब्लॉक-4, गुडगाँव विस्तार, नई दिल्ली-110015
B-4, Gurgaon Extension Area, New Delhi-110016

आधुनिक विद्या संकाय प्रमुख
मानविकी, आधुनिक ज्ञान एवं संस्कृति संकाय प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
मानविकी विभाग प्रमुख
ब्लॉक-4, गुडगाँव विस्तार, नई दिल्ली-110015

Acharya (M.A.) 1st Semester

Subject Code: Puranetihas (PE)-19

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPE-01	महाभारतम्-राजधर्मानुशासनपर्व	6
2	CCPE-02	श्रीमद्भागवतम् महापुराणम् (चतुर्थस्कन्धः)	6
3	CCPE-03	श्रीमद्देवीभागवतम् (द्वितीयस्कन्धः)	6
4	CCPE-04	शाण्डिल्यभक्तिसूत्रं, नारदभक्तिसूत्रं च	6
5	EC-A1-PE-19	पुराणपर्यालोचनम्, पुराणपरिशीलनम्	6
	EC-B1-PE-19	अष्टाशपुराणपरिचयः	
6	OC1-CPT-38	संगणकविज्ञान	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPE-05	वाल्मीकिरामायणस्य विशिष्टमध्ययनम् अयोध्याकाण्डम् 1-30 सर्गाः	6
2	CCPE-06	श्रीमद्भागवतम् (पंचमःस्कन्धः)	6
3	CCPE-07	श्रीमद्भागवतम् (दशमः स्कन्धः (पूर्वाद्धम्))	6
4	CCPE-08	ब्रह्मवैवर्तपुराणम् (ब्रह्मखण्डं)	6
5	EC-A2-PE-19	पुराणविमर्शः, पौराणिक राजर्षि वंशसमीक्षणम्	6
	EC-B2-PE-19	आर्षेतिहासस्य सामान्य परिचयः	

साहित्य एवं संस्कृत विभाग प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
बी-4, छात्रावास परिसर, दिल्ली-110016

सहायक कुलपति (आचार्य)
Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, छात्रावास परिसर, दिल्ली-110016
B-4, C.A. Road, Near Shaheed Park, Delhi-110016

आचार्यक विद्या सचिव प्रमुख
(मानविकी, आधुनिक ज्ञान एवं शास्त्र विभाग)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(मानित विश्वविद्यालय)
बी-4, छात्रावास परिसर, दिल्ली-110016

शिक्षाशास्त्री (बीएड) प्रथमवर्षम्

द्वितीयसत्रार्थपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः - 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट संख्या (Course Code)	विषयसंख्या (Course No.)	विषयस्य नाम (Name of the course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credits)	होरा / सप्ताह (Hours/ weeks)	होरा / सत्रार्थ (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
121	6	शिक्षणाधिगमप्रविधिः (Technology of Teaching Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
122	7	अधिगमाकलनम् (Assessment of Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
123	8	शिक्षायां क्रियात्मकानुसन्धानम् (Action Research in Education)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
124	9	संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)	अनिवार्य शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125	10	आधुनिकविषयशिक्षणम् (एच्छिकमेकम्) (Teaching of other School Subjects- Any one)					
125 (i)	10-i	आङ्ग्लशिक्षणम् (Teaching of English)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125 (ii)	10-ii	हिन्दीशिक्षणम् (Teaching of Hindi)					
125 (iii)	10-iii	सामाजिकविज्ञानशिक्षणम् (Teaching of Social Study)					
125 (iv)	10-iv	गणितशिक्षणम् (Teaching of Mathematics)					
125 (v)	10-v	अर्थशास्त्रम्/इतिहासः भूगोलः राजनीतिविज्ञान-शिक्षणम् (Teaching of Economics)/ History/Geography/ Political Science)					
131		प्रायोगिक - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC) प्रायोगिक	प्रायोगिक - व्यावसायिक- क्षमतोन्नयनम्	100	04	04	80
	(i)	सूचनासम्प्रेषणप्रविधिः समीक्षात्मकावबोधः (Understanding of Information and Communication Technology)		50	02		
	(ii)	विद्यालयसम्बद्धताकार्यक्रमः (द्विसप्ताहिकम्) (School Internship Programme - Two Weeks)		50	02		
132		शैक्षिकगतिविधयः (Educational Activities)	अनिवार्यम् Compulsory	50	2*	80 % प्रतिशतम् उपस्थिति, अनिवार्या	
	(i)	ध्येयवाक्यलेखनप्रतियोगिता (Slogan Writing Competition)					
	(ii)	परिसरस्वच्छताप्रियानम् (Campus based Cleanliness Drive)					
	(iii)	जेन्डरजागरूकता संवेदीकरणं च (Gender Awareness and sensitization)					
	(iv)	सांस्कृतिककार्यक्रमः (Cultural Programme)					
	(v)	क्रीडा, खेलनानि (Sports & Games)					

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Acharya(M.A.) 1st Semester

Subject Code : Vastushastra (VS)-08

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-01	भारतीयकुण्डलीविज्ञानम्	6
2	CCVS-02	बृहज्जातकम्-राशिप्रभेदाध्यायतः नाभसयोगाध्यायान्तम्	6
3	CCVS-03	वास्तुराजबल्लभमण्डनम्	6
4	CCVS-04	समराङ्गणसूत्रधार (1-11 अध्यायाः)	6
5	EC-A1-VS-08	बृहद्वास्तुमाला-आदितः गृहप्रवेश-प्रकरणं यावत्	6
	EC-B1-VS-08	वास्तुसारः-वास्तुविधानं भूमिपरीक्षणं दिक्साधनं वास्तुयोजना वास्तुविन्यासश्च	
6	OC1-CPT-38	संगणक विज्ञान-1	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-05	गोलपरिभाषा, सूर्यसिद्धान्तः-स्पष्टाधिकारान्तः	6
2	CCVS-06	प्रासादमण्डनम्	6
3	CCVS-07	रूपमण्डनम्	6
4	CCVS-08	समराङ्गणसूत्रधार (12-20 अध्यायाः)	6
5	EC-A2-VS-08	बृहद्वास्तुमाला-चरणविचारतः प्रतिष्ठाप्रकरणं यावत्	6
	EC-B2-VS-08	वास्तुसारः-कालविधान-शिलान्यास- गृहनिर्माण-गृहसज्जा-गृहदोष-गृहप्रवेश-वृक्षारोपणप्रकरणानि	

Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल कृष्ण शास्त्री विश्वविद्यालय
शास्त्रीय विभाग, नई दिल्ली-110016

24.04.2019
श्री. प्रेम कुमार शर्मा
वेद-वेदांग-संस्कृतमूल
श्री लाल कृष्ण शास्त्री विश्वविद्यालय
(मानित विभागाध्यक्ष)
जी. 4, कुतुब शास्त्रीय क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

Acharya(M.A.) 1st Semester

Subject Code: Prachin Nyaya(PN)-10

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPN-01	प्रस्तावनाभाष्यम्, प्रस्तावनापादाचार्यविरचितम् (आदिनः गुणनिरूपणे विभागप्रकरणान्तो भागः)	6
2	CCPN-02	न्यायमञ्जरी, आचार्यजयन्तभट्टविरचिता (आदिनः प्रमाणविभागाक्षमयन्ता)	6
3	CCPN-03	भासवंजप्रणीतः न्यायमारः, वासुदेवसर्गिकृतपदपरिचयकारसहितः (आदिनः साध्यं परमा न्यायः इति विधयन्ता भागः)	6
4	CCPN-04	व्याप्तिपञ्चकम्, माधुरीमहलम्, महामहोपाध्यायमधुरानाथकवागोशविरचितम् (प्रथमतः लक्षणम्)	6
5	EC-A1-PN-10	सिद्धान्तलक्षणम्, जागदीशसहितम् (आरम्भतः पर्यन्तं चैवमन्योन्याभाषोऽपि प्रतियोग्यसमानाधिकरण 'इति दीधित्यन्ता भागः) "महामहोपाध्यायजगदीशकालङ्कारविरचितम्"	6
	EC-B1-PN-10	न्यायवैशेषिकशास्त्रप्रतिपादिततत्त्वानां परिचयः	
6	OC1-CPT-33	संगणकविज्ञान	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPN-05	प्रस्तावनाभाष्यम्, प्रस्तावनापादाचार्यविरचितम् (गुणनिरूपणे परत्वनिरूपणादारभ्य सम्वायनिरूपणान्तो भागः)	6
2	CCPN-06	न्यायमञ्जरी, आचार्यजयन्तभट्टविरचिता (बौद्धभिमतप्रमाणद्वैविध्यनिरूपणादारभ्य सम्भवतिहययोः मानान्तरत्वनिरासन्तो भागः)	6
3	CCPN-07	भासवंजप्रणीतः न्यायमारः (कथालक्षणतः ग्रन्थसमाप्तिपर्यन्तो भागः) वासुदेवसर्गिकृतपदपरिचयकारसहितः	6
4	CCPN-08	व्याप्तिपञ्चकम्, माधुरीसहितम्, (द्वितीयलक्षणतः पञ्चमलक्ष्यपर्यन्तो भागः) महामहोपाध्यायमधुरानाथकवागोशविरचितम्	6
5	EC-A2-PN-10	ग्रन्थनाम -सिद्धान्तलक्षणम्, जागदीशसहितम् (तदीशस्थस्य च हेत्वधिकरणवृत्तित्वमित्यादी दीधिति-ग्रन्थादारभ्य-समाप्तिपर्यन्तम्) "महामहोपाध्यायजगदीशकालङ्कारविरचितम्"	6
	EC-B2-PN-10	न्यायवैशेषिकशास्त्रोक्ततत्त्वविमर्शः	

हराम विमो

उपस्थितः, प्रमुख
(अथवा उपस्थितः, प्रमुख)
न्यायमञ्जरी, आचार्यजयन्तभट्टविरचिता
भासवंजप्रणीतः न्यायमारः
(न्यायवैशेषिकशास्त्रप्रतिपादिततत्त्वानां परिचयः)

कृष्णमो

आचार्यक विद्या सङ्गठन प्रमुख
(न्यायवैशेषिकशास्त्रप्रतिपादिततत्त्वानां परिचयः)
भासवंजप्रणीतः न्यायमारः
(न्यायवैशेषिकशास्त्रप्रतिपादिततत्त्वानां परिचयः)

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रीयविश्वविद्यालयः) कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम्, नवदेहली-16

शास्त्रपाठ्यक्रमः (सम्मानितः) (B.A. Honours)

विषयः - नव्यन्यायः

प्रथमसत्रम्

MC-1 प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, विश्वनाथपञ्चाननभट्टाचार्यप्रणीता	पूर्णाङ्काः १००	क्रेडिट ०४
ईकाई	पाठ्यविषयाः आरम्भतः पदार्थसाधर्म्यवैधर्म्यनिरूपणान्तो भागः	अङ्काः	क्रेडिट
1	1. मङ्गलवादः 2. ईश्वरसिद्धिः 3. पदार्थस्वरूपम् 4. शक्तिसादृश्यपदार्थयोः पदार्थान्तरत्वनिराकरणम्	20	1
2	1. द्रव्यम्, द्रव्यत्वजातिसिद्धिः 2. तमसो द्रव्यान्तरत्वनिराकरणम् 3. गुणः 4. कर्म 5. सामान्यम् 6. विशेषः 7. समवायः	20	1
3	1. अभावः 2. अभावस्य अधिकरणस्वरूपत्वनिराकरणम् 3. पदार्थसाधर्म्यवैधर्म्यनिरूपणम्	20	1
4	1. कारणस्वरूपम् 2. कारणभेदाः 3. अन्यथासिद्धिः 4. द्रव्यसाधर्म्यवैधर्म्यनिरूपणम् 5. कस्मिन् द्रव्ये के गुणाः सन्तीत्यस्य निर्वचनम्	20	1
5	1. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अंकः 05 2. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अंकः 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अंकः 05 4. उपस्थितिः (75%-01अंकः, 76%-80%=02अंकौ, 81%-85%=03अंकाः, 86%-90%=04अंकाः, 91%तः अधिकम्=05अंकाः) अंकः 05	20	

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, दिनकरभट्टकृता दिनकरीटीका, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, 2002
2. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, श्रीकृष्णवल्लभाचार्यकृता किरणावलीटीका, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम्, 1989
3. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, पं. गजाननशास्त्रीमुसलगाँवकर, हिन्दीव्याख्यासहिता, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम्

०५/३/२३

०५-३-२३

① प्रो० पी० व० क० श्रीवास्तव (अनपेक्षित)

② प्रो० रामचन्द्रशर्मा (अनपेक्षित)

③ प्रो० प्रभाकरप्रसाद- (अनपेक्षित)

सहायक कुलसचिव (अकादमिक)

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-४, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र नई दिल्ली-110013
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

सत्यापित
VERIFIED

०५/३/२३

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-४, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र नई दिल्ली-110013
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

द्वितीयसत्रम्

MC-3 तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, विश्वनाथपञ्चाननभट्टाचार्यप्रणीता	पूर्णाङ्काः १००	क्रेडिट ०४
ईकाई	पाठ्यविषयाः पृथिवीनिरूपणादारभ्य प्रत्यक्षखण्डान्तो भागः	अङ्काः	क्रेडिट
1	1. पृथिवीनिरूपणम् 2. अवयवसिद्धिप्रकारः 3. परमाणुसद्भावे प्रमाणप्रदर्शनम् 4. पृथिवीभेदप्रदर्शनम् 5. जलनिरूपणम् 6. तेजोनिरूपणम्	20	1
2	1. वायुनिरूपणम् 2. आकाशनिरूपणम् 3. कालनिरूपणम् 4. दिङ्निरूपणम्	20	1
3	1. आत्मनिरूपणम् (क) चार्वाकमतम् (ख) बौद्धमतम् (ग) वेदान्तमतम् (घ) सांख्यमतम् (ङ) स्वसिद्धान्तः	20	1
4	1. बुद्धिनिरूपणम् 2. जन्यप्रत्यक्षम् 3. द्रव्यप्रत्यक्षकारणप्रदर्शनम् 4. सन्निकर्षः 5. लौकिकसन्निकर्षः तद्देशच 6. अलौकिकसन्निकर्षः तद्देशच	20	1
5	1. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् अंकः 05 2. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अंकः 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अंकः 05 4. उपस्थितिः (75%=01अंकः, 76%-80%=02अंकौ, 81%-85%=03अंकाः, 86%-90%=04अंकाः, 91%तः अधिकम्=05अंकाः), अंकः 05	20	

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, दिनकरभट्टकृता दिनकरीटीका, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, 2002
2. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, श्रीकृष्णवल्लभाचार्यकृता किरणावलीटीका, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम्, 1989
3. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, पं. गजाननशास्त्रीमुसलगाँवकर, हिन्दीव्याख्यासहिता, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम्

प्रति.

Alhe.

MC-7 सप्तमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः:-न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, विश्वनाथपञ्चाननभट्टाचार्यप्रणीता, दिनकरीसहिता,	पूर्णाङ्काः १००	क्रेडिट ०४
ईकाई	पाठ्यविषयः आरम्भतः निमित्तकारणनिरूपणान्तः	अङ्काः	क्रेडिट
1	1. मङ्गलवादः 2. ईश्वरसिद्धिः 3. पदार्थः 4. शक्तिसादृश्यपूर्वपक्षः 5. शक्तिखण्डनम् 6. सादृश्यखण्डनम्	20	1
2	1. द्रव्यविभागः 2. द्रव्यत्वजातिसिद्धिप्रकारः 3. तमोविषयकपूर्वपक्षः 4. तमसः द्रव्यत्वखण्डनम् 5. गुणविभागः 6. कर्म	20	1
3	1. सामान्यम् 2. विशेषः 3. समवायः 4. अभावः 5. पदार्थसाध्यनिरूपणम्	20	1
4	1. कारणत्वनिरूपणम् 2. अन्यथासिद्धिप्रकारः 3. द्रव्यसाध्यवैधर्म्यनिरूपणम्	20	1
5	1. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तनियतकार्यम् 2. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 4. उपस्थितिः (75%=01अंकः, 76%-80%=02अंकाः, 81%-85%=03अंकाः, 86%-90%=04अंकाः, 91%तः अधिकम्=05अंकाः).	अंकः 05 अंकः 05 अंकः 05 अंकः 05	20

सन्दर्भग्रन्थाः:-

1. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, दिनकरभट्टकृता दिनकरीटीका, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, 2002

Me

17/11/20

राष्ट्रीय संस्कृत संस्थानम् (Academic)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बैंगलूर संस्थान क्षेत्र, नया दिल्ली-110016
B-4, Outub Institutional Area, New Delhi-110016

Acharya(M.A.) 1st Semester

Subject Code: Siddhant Jyotish (SJ)-07

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSJ-01	ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तः (मध्यमाधिकारः विप्रश्नाधिकारपर्यन्तम्)	6
2	CCSJ-02	आर्यभटीयम् (गोलाध्यायः गोलापादश्च)	6
3	CCSJ-03	सिद्धान्तशिरोमणिः (मध्यमाधिकारः स्पष्टाधिकारश्च)	6
4	CCSJ-04	दीर्घचतुस्तलक्षणम् (पूर्वोद्गमः) एवं भास्कराख्यारिक्तम्	6
5	EC-A1-SJ-07	सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः (आदितो गोलाध्यायधिकारपर्यन्तम्)	6
	EC-B1-SJ-07	सिद्धान्तशिरोमणिः (गोलाध्यायः आदितो गोलाध्यायधिकारपर्यन्तम्)	
6	OCL-CPT-38	संगणक विज्ञान-1	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCSJ-05	ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तः (चन्द्रग्रहणाधिकारः, सूर्यग्रहणाधिकारः, उदयास्ताधिकारः, ग्रहयुत्ताधिकारः, भास्कराख्यारिक्तम्)	6
2	CCSJ-06	आर्यभटीयम् (कालाक्रियापादः गोलापादश्च)	6
3	CCSJ-07	सिद्धान्तशिरोमणिः (विप्रश्नाधिकारः, चन्द्रग्रहणाधिकारः, सूर्यग्रहणाधिकारः, ग्रहच्छायाधिकारः उदयास्ताधिकारश्च)	6
4	CCSJ-08	प्रतिभाबोधकम्	6
5	EC-A2-SJ-07	सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः (विप्रश्नवासनातः समाप्तिपर्यन्तम्)	6
	EC-B2-SJ-07	सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः (विप्रश्नवासनातः समाप्तिपर्यन्तम्)	

Signature

Assistant Registrar (Academic)

श्री लक्ष्मीबाई नारायणजी विश्वविद्यालय,
सह्याद्री, पुणे-411 004
B-4, C-1, D-1, E-1, F-1, G-1, H-1, I-1, J-1, K-1, L-1, M-1, N-1, O-1, P-1, Q-1, R-1, S-1, T-1, U-1, V-1, W-1, X-1, Y-1, Z-1

Signature
20/04/2019

प्रतिभाबोधकम्
अ. लक्ष्मीबाई नारायणजी विश्वविद्यालय
सह्याद्री, पुणे-411 004
B-4, C-1, D-1, E-1, F-1, G-1, H-1, I-1, J-1, K-1, L-1, M-1, N-1, O-1, P-1, Q-1, R-1, S-1, T-1, U-1, V-1, W-1, X-1, Y-1, Z-1

शिक्षाशास्त्री (बी.एड.) प्रथमवर्षम्

द्वितीयसत्रार्धपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः - 600

आहत्य क्रेडिट - 24+2*

विषयकूट-संख्या (Course Code)	विषयसंख्या (Course No.)	विषयस्य नाम (Name of the course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य क्रेडिटः (Total Credits)	सप्ताह / सत्र (Hours/ weeks)	सप्ताह / सत्र (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
121	6	शिक्षणाधिगमप्रविधिः (Technology of Teaching Learning)	सर्वोन्दिक्कम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
122	7	अधिगमाकलनम् (Assessment of Learning)	सर्वोन्दिक्कम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
123	8	शिक्षायां क्रियात्मकानुसन्धानम् (Action Research in Education)	सर्वोन्दिक्कम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
124	9	संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)	अनिवार्यम् शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125	10	आधुनिकविषयशिक्षणम् (ऐच्छिकमेकम्) (Teaching of other School Subjects- Any one)					
125 (i)	10-i	आङ्ग्लशिक्षणम् (Teaching of English)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125 (ii)	10-ii	हिन्दीशिक्षणम् (Teaching of Hindi)					
125 (iii)	10-iii	सामाजिकविज्ञानशिक्षणम् (Teaching of Social Study)					
125 (iv)	10-iv	गणितशिक्षणम् (Teaching of Mathematics)					
125 (v)	10-v	अर्थशास्त्रम्/इतिहासः भूगोलः/ राजनीतिविज्ञान-शिक्षणम् (Teaching of Economics / History/Geography/ Political Science)					
131		प्रायोगिक - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC) प्रायोगिक	प्रायोगिक - व्यावसायिक- क्षमतोन्नयनम्	100	04	04	80
	(i)	सूचनासम्प्रेषणप्रविधिः समीक्षात्मकावबोधः (Understanding of Information and Communication Technology)		50	02		
	(ii)	विद्यालयसम्बद्धतत्कार्यक्रमः (द्विसप्ताहिकम्) (School Internship Programme - Two Weeks)		50	02		
132		शैक्षिकगतिविधयः (Educational Activities)	अनिवार्यम् Compulsory	50	2*	80 % प्रतिशतम् उपस्थितिः अनिवार्यम्	
	(i)	ध्येयवाक्यलेखनप्रतियोगिता (Slogan Writing Competition)					
	(ii)	परिसरस्वच्छताभियानम् (Campus based Cleanliness Drive)					
	(iii)	जेन्डरजागरूकता संवेदीकरणं च (Gender Awareness and sensitization)					
	(iv)	सांस्कृतिककार्यक्रमः (Cultural Programme)					
	(v)	क्रीडाः, खेलनानि (Sports & Games)					

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]

कुलपति / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Acharya (M.A.) 1st Semester

Subject Code: Puranetihas (PE)-19

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPE-01	महाभारतम्-राजधर्मानुशासनपर्व	6
2	CCPE-02	श्रीमद्भागवतम् महापुराणम् (चतुर्थस्कन्धः)	6
3	CCPE-03	श्रीमद्देवीभागवतम् (द्वितीयस्कन्धः)	6
4	CCPE-04	शाण्डिल्यभक्तिसूत्रं, नारदभक्तिसूत्रं च	6
5	EC-A1-PE-19	पुराणपर्यालोचनम्, पुराणपरिशीलनम्	6
	EC-B1-PE-19	अष्टाशपुराणपरिचयः	
6	OC1-CPT-38	संगणकविज्ञान	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCPE-05	वाल्मीकिरामायणस्य विशिष्टमध्ययनम् अयोध्याकाण्डम् 1-30 सर्गाः	6
2	CCPE-06	श्रीमद्भागवतम् (पंचमःस्कन्धः)	6
3	CCPE-07	श्रीमद्भागवतम् (दशमः स्कन्धः (पूर्वाह्नम्))	6
4	CCPE-08	ब्रह्मवैवर्तपुराणम् (ब्रह्मखण्डं)	6
5	EC-A2-PE-19	पुराणविमर्शः, पौराणिक राजर्षि वंशसमीक्षणम्	6
	EC-B2-PE-19	आर्षेतिहासस्य सामान्य परिचयः	

साहित्य एवं संस्कृत विभाग प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री विश्वविद्यालय
बी-4, गुप्तवाटिका, नया दिल्ली-110016

सहायक कुलपति (आकादमिक)

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री विश्वविद्यालय

Shri Lal Bahadur Shastri Vishwavidyalaya

बी-4, गुप्तवाटिका, नया दिल्ली-110016

B-4, Gupta Vatika, New Delhi-110016

आचार्य विद्यालय प्रमुख
(मानविकी आधुनिक शास्त्र एवं साहित्य विभाग)
श्री लाल बहादुर शास्त्री विश्वविद्यालय
(मानविकी विभाग)
बी-4, गुप्तवाटिका, नया दिल्ली-110016

शिक्षाशास्त्री (बै.एड.) प्रथमवर्षम्

द्वितीयसत्रार्धपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः - 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट माख्या (Course Code)	विषयमाख्या (Course No.)	विषयस्य नाम (Name of the course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credits)	होरा / सप्ताह (Hours/ weeks)	होरा / मसत्रार्ध (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
121	6	शिक्षणाधिगमप्रविधि (Technology of Teaching Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
122	7	अधिगमाकलनम् (Assessment of Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
123	8	शिक्षाया क्रियात्मकानुसन्धानम् (Action Research in Education)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
124	9	संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)	अनिवार्यम् शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125	10	आधुनिकविषयशिक्षणम् (ऐच्छिकमेकम्) (Teaching of other School Subjects- Any one.)					
125 (i)	10-i	आङ्ग्लशिक्षणम् (Teaching of English)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125 (ii)	10-ii	हिन्दीशिक्षणम् (Teaching of Hindi)					
125 (iii)	10-iii	सामाजिकविज्ञानशिक्षणम् (Teaching of Social Study)					
125 (iv)	10-iv	गणितशिक्षणम् (Teaching of Mathematics)					
125 (v)	10-v	अर्थशास्त्रम्/इतिहास-भूगोल- राजनीतिविज्ञान-शिक्षणम् (Teaching of Economics/ History/Geography/ Political Science)					
131		प्रायोगिक - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC) प्रायोगिक	प्रायोगिक - व्यावसायिक- क्षमतोन्नयनम्	100	04	04	80
	(i)	सूचनासम्प्रेषणप्रविधि समीक्षात्मकावबोध (Understanding of Information and Communication Technology)		50	02		
	(ii)	विद्यालयसम्बद्धताकार्यक्रम (द्विसप्ताहिकम्) (School Internship Programme- Two Weeks)		50	02		
132		शैक्षिकगतिविधयः (Educational Activities)	अनिवार्यम् Compulsory	50	2*	80 % प्रतिशतम् उपस्थितिः अनिवार्या	
	(i)	ध्येयवाक्यलेखनप्रतियोगिता (Slogan Writing Competition)					
	(ii)	परिसरस्वच्छताभियानम् (Campus based Cleanliness Drive)					
	(iii)	जेन्डरजागरूकता संवेदीकरण च (Gender Awareness and sensitization)					
	(iv)	सांस्कृतिककार्यक्रमः (Cultural Programme)					
	(v)	क्रीडा, खेलानि (Sports & Games)					

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बो-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(Central University) B-4 Qutub Institutional Area
New Delhi-110016

Faculty of Adhunik Vishaya

With reference to the letter number F-3/96/LBS/2023-24/3817 dated 18/06/, following syllabi are submitted for Shastri/B.A. Yoga courses in compliance with the National Education Policy 2020.

1. Multidisciplinary (MD) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Environment Science — ES-25
  - b. Computer Science — C-28
  - c. Political Science — RV-30
  - d. Sociology — SS-29
2. Ability Enhancement (AEC) syllabi for Semester 1 to 4
  - a. English — E-22
  - b. Hindi — H-23
3. Skill Enhancement (SEC) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Computer Science
4. Value Added Courses (VAC) syllabi for Semester 1 to 2
  - a. Environment Science
  - b. Computer Science
  - c. Human Rights — MA-26
  - d. NCC — NC-40

The documents attached along with the schema of the course curriculum.

Minu Kashyap
15/06/2023
Prof. Minu Kashyap
(Dean, Faculty of Adhunik Vishaya)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
श्री-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

सत्यापित
VERIFIED

Sonali
कुलसचिव / Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

Assistant Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

शिक्षाशास्त्री (वै.एड.) प्रथमवर्षम्
प्रथमसत्रार्थपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः = 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट संख्या (Course code)	विषयसंख्या (Course No)	विषयस्य नाम (Name of the Course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credit)	होराः / सप्ताहाः (Hours/ weeks)	होराः / सत्रार्थ (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
101		दार्शनिक-समाजशास्त्रीयपरिप्रेक्ष्ये शिक्षा (Philosophical & Sociological Perspectives of Education)	संकेन्द्रिकपरिप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
102	2	अधिगमविकासयोः मनोविज्ञानम् (Psychology of Learning & Development)	संकेन्द्रिकपरिप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
103	3	सूचनासम्प्रेषणप्रविधेः अनुप्रयोगः (Application of Information & Communication Technology)	संकेन्द्रिकम् अनिवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
104	4	विद्यालयप्रबन्धनं नेतृत्वञ्च (School Management & Leadership)	संकेन्द्रिकम् अनिवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
105	5	शास्त्रशिक्षणम् Teaching of Shastra (Any One)	वैकल्पिकशिक्षणशास्त्रम् (Elective Pedagogy)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
	5-i	ज्योतिषशिक्षणम् (Teaching of Jyotish)					
	5-ii	साहित्यशिक्षणम् (Teaching of Sahitya)					
	5-iii	दर्शनशिक्षणम् (Teaching of Darshan)					
	5-iv	व्याकरणशिक्षणम् (Teaching of Vyakaran)					
	5-v	वेदशिक्षणम् (Teaching of Veda)					
	5-vi	कर्मकाण्डशिक्षणम् (Teaching of Karamakanda)					
111		प्रायोगिकम् - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC)	प्रायोगिकम् - व्या. क्ष.	100	04	04	80
	i	सम्प्रेषणकौशलम् (Communication Skills)	50		02		
	ii	संघटनात्मिका योजना, नेतृत्वकौशलानि च (Institutional Planning)	50		02		

सत्यापित
VERIFIED
[Signature]

शिक्षाशास्त्री (बीएड) प्रथमवर्षम्

द्वितीयसत्रार्थपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः - 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट - सख्या (Course Code)	विषयसंख्या (Course No.)	विषयस्य नाम (Name of the course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credits)	होरा / सप्ताह (Hours/ weeks)	होरा / सत्रार्थ (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
121	6	शिक्षणाधिगमप्रविधिः (Technology of Teaching Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
122	7	अधिगमाकलनम् (Assessment of Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
123	8	शिक्षायां क्रियात्मकानुसन्धानम् (Action Research in Education)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
124	9	संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)	अनिवार्य शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125	10	आधुनिकविषयशिक्षणम् (ऐच्छिकमेकम्) (Teaching of other School Subjects- Any one)					
125 (i)	10-i	आङ्ग्लशिक्षणम् (Teaching of English)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125 (ii)	10-ii	हिन्दीशिक्षणम् (Teaching of Hindi)					
125 (iii)	10-iii	सामाजिकविज्ञानशिक्षणम् (Teaching of Social Study)					
125 (iv)	10-iv	गणितशिक्षणम् (Teaching of Mathematics)					
125 (v)	10-v	अर्थशास्त्रम्/इतिहासः भूगोलः राजनीतिविज्ञान-शिक्षणम् (Teaching of Economics)/ History/Geography/ Political Science)					
131		प्रायोगिक - व्यावसायिकक्षमतोनयनम् (Practicum- EPC) प्रायोगिकं	प्रायोगिक - व्यावसायिक-क्षमतोनयनम्	100	04	04	80
	(i)	सूचनासम्प्रेषणप्रविधिः समीक्षात्मकावबोधः (Understanding of Information and Communication Technology)		50	02		
	(ii)	विद्यालयसम्बद्धताकार्यक्रमः (द्विसप्ताहिकम्) (School Internship Programme - Two Weeks)		50	02		
132		शैक्षिकगतिविधयः (Educational Activities)	अनिवार्यम् Compulsory	50	2*	80 % प्रतिशतम् उपस्थितिः अनिवार्या	
	(i)	ध्येयवाक्यलेखनप्रतियोगिता (Slogan Writing Competition)					
	(ii)	परिसरस्वच्छताभियानम् (Campus based Cleanliness Drive)					
	(iii)	जेन्डरजागरूकता संवेदीकरणं च (Gender Awareness and sensitization)					
	(iv)	सांस्कृतिककार्यक्रमः (Cultural Programme)					
	(v)	क्रीडा, खेलनानि (Sports & Games)					

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादूर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कृतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Kuthub Institutional Area, New Delhi-110016

Acharya(M.A.) 1st Semester

Subject Code: Dharamshastra (DS)-5

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCDS-01	याज्ञवल्क्यस्मृतिः (समिताक्षरा) आचाराध्यायः सम्पूर्णः	6
2	CCDS-02	निर्णयसिन्धुः प्रथमपरिच्छेदः सम्पूर्णः	6
3	CCDS-03	दायभागः सम्पूर्णः महामहोपाध्यायजीमूतवाहनकृतः	6
4	CCDS-04	याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः (मिताक्षरोपेतः)	6
5	EC-A1-DS-05	वासिष्ठधर्मशास्त्रम्	6
	EC-B1-DS-05	धर्मशास्त्रम्	
6	OC1-CPT-38	संगणक विज्ञान-1	NC

2nd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCDS-05	कौटिलीयार्थशास्त्रम्, त्रिनयाधिकारिके प्रथममधिकरणम्	6
2	CCDS-06	जैमिनीयन्यायमालाविस्तरः माधवाचार्यकृतः, चितानि पञ्चदशाधिकरणानि	6
3	CCDS-07	आधुनिकहिन्दुविधिः	6
4	CCDS-08	याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्तान्ताध्यायः (समिताक्षरः)	6
5	EC-A2-DS-05	आङ्गिरसस्मृतिः, पूर्वाङ्गिरसमात्रम्	6
	EC-B2-DS-05	धर्मशास्त्रम्	

[Signature]
24.04.2019

प्रो. देव कुमार शर्मा
उप-निदेशक-संस्कृत-विभाग
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(सोनीपत विस्थापनालय)
प्लॉ-4, कुतुब सारस्वतीक लेन, नई दिल्ली-110016

[Signature]

Assistant Registrar (Academic)

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University)
प्लॉ-4, कुतुब सारस्वतीक लेन, नई दिल्ली-110016
(B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016)

**शिक्षाशास्त्री (बी.एड.) प्रथमवर्षम्
प्रथमसत्राध्ययनक्रमस्य स्वरूपम्**

आहत्याङ्काः = 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट-संख्या (Course code)	विषयसंख्या (Course No)	विषयस्य नाम (Name of the Course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credit)	होराः / सप्ताहाः (Hours/ weeks)	होराः / सत्रार्ध (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
101		दार्शनिक-समाजशास्त्रीयपरीप्रेक्ष्ये शिक्षा (Philosophical & Sociological Perspectives of Education)	सर्केन्द्रिकपरीप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
102	2	अधिगमविकासयोः मनोविज्ञानम् (Psychology of Learning & Development)	सर्केन्द्रिकपरीप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
103	3	सूचनासम्प्रेषणप्रविधेः अनुप्रयोगः (Application of Information & Communication Technology)	सर्केन्द्रिकम् अनिवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
104	4	विद्यालयप्रबन्धनं नेतृत्वञ्च (School Management & Leadership)	सर्केन्द्रिकम् अनिवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
105	5	शास्त्रशिक्षणम् Teaching of Shastra (Any One)	वैकल्पिकशिक्षणशास्त्रम् (Elective Pedagogy)	100 75 (E) + 25 (I)	4	4	80
	5-i	ज्योतिषशिक्षणम् (Teaching of Jyotish)					
	5-ii	साहित्यशिक्षणम् (Teaching of Sahitya)					
	5-iii	दर्शनशिक्षणम् (Teaching of Darshan)					
	5-iv	व्याकरणशिक्षणम् (Teaching of Vyakaran)					
	5-v	वेदशिक्षणम् (Teaching of Veda)					
	5-vi	कर्मकाण्डशिक्षणम् (Teaching of Karamakanda)					
111		प्रायोगिकम् - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC)	प्रायोगिकम् - व्या. क्ष.	100	04	04	80
	i	सम्प्रेषणकौशलम् (Communication Skills)	50		02		
	ii	समष्टिनात्मिका योजना, नेतृत्वकौशलानि च (Institutional Planning)	50		02		

सत्यापित
VERIFIED

शिक्षाशास्त्री (बीएड) प्रथमवर्षम्

द्वितीयसत्रार्थपाठ्यक्रमस्य स्वरूपम्

आहत्याङ्काः - 600

आहत्य क्रेडिट = 24+2*

विषयकूट संख्या (Course Code)	विषयसंख्या (Course No.)	विषयस्य नाम (Name of the course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्काः (Total Marks)	आहत्य - क्रेडिट (Total Credits)	होरा / सप्ताह (Hours/ weeks)	होरा / सत्रार्थ (Hours/ Semester)
		(Theory) सैद्धान्तिकः		500	20	20	400
121	6	शिक्षणाधिगमप्रविधिः (Technology of Teaching Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
122	7	अधिगमाकलनम् (Assessment of Learning)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
123	8	शिक्षाया क्रियात्मकानुसन्धानम् (Action Research in Education)	सकेन्द्रिकम् अनिवार्यम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
124	9	संस्कृतशिक्षणम् (Teaching of Sanskrit)	अनिवार्य शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125	10	आधुनिकविषयशिक्षणम् (ऐच्छिकमेकम्) (Teaching of other School Subjects- Any one)					
125 (i)	10-i	आङ्ग्लशिक्षणम् (Teaching of English)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम्	100 75(E)+25 (I)	4	4	80
125 (ii)	10-ii	हिन्दीशिक्षणम् (Teaching of Hindi)					
125 (iii)	10-iii	सामाजिकविज्ञानशिक्षणम् (Teaching of Social Study)					
125 (iv)	10-iv	गणितशिक्षणम् (Teaching of Mathematics)					
125 (v)	10-v	अर्थशास्त्रम्/इतिहासः भूगोलः/ राजनीतिविज्ञान-शिक्षणम् (Teaching of Economics)/ History/Geography/ Political Science)					
131		प्रायोगिक - व्यावसायिकक्षमतोन्नयनम् (Practicum- EPC) प्रायोगिक	प्रायोगिक - व्यावसायिक- क्षमतोन्नयनम्	100	04	04	80
	(i)	सूचनासम्प्रेषणप्रविधिः समीक्षात्मकावबोधः (Understanding of Information and Communication Technology)		50	02		
	(ii)	विद्यालयसम्बद्धताकार्यक्रमः (द्विसप्ताहिकम्) (School Internship Programme Two Weeks)		50	02		
132		शैक्षिकगतिविधयः (Educational Activities)	अनिवार्यम् Compulsory	50	2*	80 % प्रतिशतम् उपस्थितिः अनिवार्या	
	(i)	ध्येयवाक्यलेखनप्रतियोगिता (Slogan Writing Competition)					
	(ii)	परिसरस्वच्छताभियानम् (Campus based Cleanliness Drive)					
	(iii)	जेन्डरजागरूकता संवेदीकरण च (Gender Awareness and sensitization)					
	(iv)	सांस्कृतिककार्यक्रमः (Cultural Programme)					
	(v)	क्रीडा, खेलनानि (Sports & Games)					

सत्यापित
VERIFIED

[Signature]

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सारथानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

शिक्षाशास्त्री (विशेष) परीक्षा
प्रथम सत्र (प्रारम्भिक) परीक्षा

आहत्याङ्कः - 600

आहत्य केडिट - 24+2*

विषयकूट संख्या (Course code)	विषयसंख्या (Course No.)	विषयसं नाम (Name of the Course)	पाठ्यक्रमस्य श्रेणी (Course Category)	आहत्याङ्कः (Total Marks)	आहत्य केडिट (Total Credit)	होम / सप्ताह (Hours/ weeks)	होम / सत्र (Hours/ Semester)
101	1	(Theory) मौलिक दार्शनिक, सामाजिकशास्त्रीय परिप्रेक्ष्ये शिक्षा (Philosophical & Sociological Perspectives of Education)	मकेन्द्रिक परिप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) +	20 4	20 4	400 80
102	2	अधिगमविकास (शोध, प्रयोगविज्ञानम्) (Psychology of Learning & Development)	मकेन्द्रिक परिप्रेक्ष्ये (Core Perspective)	100 75 (E) +	4	4	80
103	3	सूचनातंत्रप्रणाली अन्वयः (Application of Information & Communication Technology)	मकेन्द्रिकम् अविवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) +	4	4	80
104	4	विद्यालयप्रबन्धन नेतृत्वत्व (School Management & Leadership)	मकेन्द्रिकम् अविवार्यम् (Core Compulsory)	100 75 (E) +	4	4	80
105	5	शास्त्रशिक्षणम् Teaching of Shashtra (Any One)	वैकल्पिक शिक्षणशास्त्रम् (Elective Pedagogy)	100 75 (E) +	4	4	80
	5-i	ज्योतिषशिक्षणम् (Teaching of Jyotish)		25 (I)			
	5-ii	साहित्यशिक्षणम् (Teaching of Sahitya)					
	5-iii	दर्शनशिक्षणम् (Teaching of Darshan)					
	5-iv	व्याकरणशिक्षणम् (Teaching of Vyakaran)					
	5-v	वेदशिक्षणम् (Teaching of Veda)					
	5-vi	कर्मकाण्डशिक्षणम् (Teaching of Karmakanda)					
111		प्रायोगिकम् - व्यावसायिक प्रयोगशाला (Practicum- EPC)	प्रायोगिकम् - व्यावसायिक	100	04	04	80
	i	संप्रेषणकौशलम् (Communication Skills)	50		02		
	ii	संस्थागत योजना, नेतृत्वकौशलानि च (Institutional Planning)	50		02		

VERIFIED
[Signature]

3rd Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-09	विश्वकर्मावास्तुशास्त्रम् (1-20 अध्यायाः)	6
2	CCVS-10	मयमतम् (1-11 अध्यायाः)	6
3	CCVS-11	आधुनिकवास्तुकला	6
4	CCVS-12	सूर्यसिद्धान्तः त्रिप्रश्नाधिकारतः समाप्तिपर्यन्तः	6
5	EC-A3-VS-08	अपराजितपृच्छा (1-20 एवं 40-50 सूत्राणि)	6
	EC-B3-VS-08	देवतामूर्तिप्रकरणम् (1-6 अध्यायाः)	

4th Semester

Sr.No	Subject Code	Title of the Course	Credit
1	CCVS-13	विश्वकर्मावास्तुशास्त्रम् (21-40 अध्यायाः)	6
2	CCVS-14	मयमतम् (12-22 अध्यायाः)	6
3	CCVS-15	स्वशास्त्रेतिहासः	6
4	CCVS-16	प्रायोगिकम्-दिक्साधनं, अक्षांशः, देशान्तराणि, मानकरेखा, देशानुरूपं समयनिर्धारणं, भूमिशोधनं, पिण्डानयनं, आयादिसाधनं, क्षेत्राकाराः, मानचित्राणि च	6
5	EC-A4-VS-08	अपराजितपृच्छा (51-80 सूत्राणि)	6
	EC-B4-VS-08	आधुनिकवास्तुकला	
6	OC2-CPT-38	संगणक विज्ञान-2	NC

25.04.2019

Dr. Anil Kumar
Assistant Registrar (Academic)
Sri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
B-4, Outer Ring Road, Connaught Place, New Delhi-110016

Dr.

सहायक वि. रजिस्ट्रार (अ. वि.)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Sri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
B-4, Outer Ring Road, Connaught Place, New Delhi-110016

	वीरमित्रोदयः, स्मृतिचन्द्रिका, धर्मसिन्धुः, निर्णयसिन्धुः, कालमाधवः।		
3.	धर्मशास्त्रे विविक्ताः विषयाः - आचारः, व्यवहारः, प्रायश्चित्तम्। विविक्तविषयेष्वाचारः - संस्कारः, दानम्, आश्रमाः, वर्णाः, श्राद्धम्, कालः।	20	1
4.	धर्मशास्त्रोक्ता व्यवहारव्यवस्था- व्यवहारस्य स्वरूपम्, व्यवहारभेदाः, व्यवहारस्य चत्वारः पादाः, अष्टादशव्यवहारपदानि, न्यायव्यवस्था न्यायालयानां स्वरूपञ्च।	20	1
5.	आन्तरिकमूल्याङ्कनम्	20	1

सहायकग्रन्थसूची- मनुस्मृतिः, याज्ञवल्क्यस्मृतिः, धर्मशास्त्र का इतिहास- पी.वी.काणे, प्राचीनभारत
की दण्डव्यवस्था-प्रो. वाचस्पतिशर्मा त्रिपाठी, धर्मशास्त्र का इतिहास- प्रो.खगेश्वरमिश्रः, A Peep in
to Dharmashastra- प्रो.ब्रजकिशोरस्वाई

प्रथमसत्रम्	द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्कः 100 (सैद्धान्तिकः 80 अङ्कः तथा आन्तरिकमूल्यांकनः 20 अङ्कः)	क्रेडिट-4 सत्यापित VERIFIED
इकाई	पाठ्यविषयाः (मनुस्मृतिः- प्रथमद्वितीयाध्यायौ)	अङ्काः	20 अङ्कः

सहायक प्रो. (अ.प्र.)
Assistant Registrar (Academic)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कलुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

1.	सृष्ट्युत्पत्तिः - आपामुत्पत्तिः, ब्राह्मणोत्पत्तिः, महदादीनामुत्पत्तिः, चातुर्वर्ण्यव्यवस्था, दशप्रजापत्यादीनामुत्पत्तिः, मनुष्यदेवयक्षादीनां सृष्टिः प्राणीनामुत्पत्तिप्रकारः, जरायुजः, अण्डजः, स्वेदजः, उद्भिज्जः, वनस्पतयः, वृक्षादयः ।	20	1
2.	कालविभागः - निमेषः, काष्ठा, कला, मुहूर्तम्, कालपरिमाणम्, सूर्यकृतो दिनरात्रिविभागः ।	20	1
3.	धर्मोत्पत्तिः - धर्मस्वरूपम्, सदाचारस्य धर्ममूलत्वम् धर्मोत्पत्तिः, धर्मस्य मूलस्रोतांसि, धर्मस्य चत्वार आधाराः, धर्मस्य महत्वम् । संस्काराः- जातकर्म, नामकरणम्, निष्क्रमणम्, अन्नप्राशनम्, चूडाकर्म, उपनयनम् ।	20	1
	ब्रह्मचारिधर्मः ब्रह्मचर्याश्रमः, आचमनादीनां विधयः, ब्रह्मचारिणां कर्माणि, संध्योपासना, होमादिकर्म गुरुशिष्ययोराचाराः ।	20	1
5.	आन्तरिकमूल्याङ्कनम् ।	20	1

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

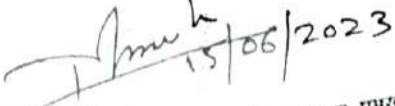
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
(Central University) B-4 Qutub Institutional Area
New Delhi-110016

Faculty of Adhunik Vishaya

With reference to the letter number F-3/96/LBS/2023-24/3817 dated 18/06/, following syllabi are submitted for Shastri/B.A. Yoga courses in compliance with the National Education Policy 2020.

1. Multidisciplinary (MD) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Environment Science — ES-25
  - b. Computer Science — C-28
  - c. Political Science — RV-30
  - d. Sociology — SS-29
2. Ability Enhancement (AEC) syllabi for Semester 1 to 4
  - a. English — E-22
  - b. Hindi — H-23
3. Skill Enhancement (SEC) syllabi for Semester 1 to 3
  - a. Computer Science
4. Value Added Courses (VAC) syllabi for Semester 1 to 2
  - a. Environment Science
  - b. Computer Science
  - c. Human Rights — MA-26
  - d. NCC — NC-40

The documents attached along with the schema of the course curriculum.

Prof. Minu Kashyap
(Dean, Faculty of Adhunik Vishaya)
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
केंद्र-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016

कुलसचिव / Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब संस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

साहित्य एवं संस्कृति पीठ
प्रोग्राम कोड-एस एच (300)

शास्त्री सम्मानित (B A. Hons) प्रथम सैमेस्टर (न्यू सलेबस एन.ई.पी. 2020)

विषय कोड साहित्य- (एस.ए)-18

Sr. No.	Subject Code	Title of The Course	Credit
1 st Semester			
1.	CCSA-01	साहित्यदर्पणः- (प्रथम-द्वितीय-नवम-परिच्छेदाः)	4
2.	CCSA-02	संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः	4
3.	SE-H-23	प्रादेशिकभाषा एवं साहित्य- हिन्दी (हिन्दी भाषा एवं साहित्य)	4
4.	SE-S-24	प्रायोगिक संस्कृतव्याकरणम्	4
5.	AE-E-22	Basic English Language Grammar & Applications	4
6.	AE-ES-25	पर्यावरणविज्ञान, स्टेज-1	4
7. ANYONE	GE-RV-30	1. राजनीतिविज्ञान, स्टेज-1 (राजनीतिक सिद्धान्त)	4
	GE-SS-29	2. समाजशास्त्र, स्टेज-1 (समाजशास्त्र के मूल तत्व)	
	GE-NC-34	3. एन.सी.सी., स्टेज-1	
	GE-YV-33	4. योग अध्ययन, स्टेज-1	
2 nd Semester			
1.	CCSA-03	साहित्यदर्पणः (दशमपरिच्छेदः)	4
2.	CCSA-04	(1) कुमारसम्भवम् (पंचमसर्गः) (2) नीतिशतकम् (सम्पूर्णम्)	4
3.	SE-H-23	प्रादेशिकभाषा एवं साहित्य- हिन्दी (हिन्दी भाषा एवं साहित्य)	4
4.	SE-S-24	प्रायोगिक संस्कृतव्याकरणम्	4
5.	AE-E-22	Basic English Language Grammar & Applications	4
6.	AE-ES-25	पर्यावरण विज्ञान, स्टेज-1	4
7. ANYONE	GE-RV-30	1. राजनीतिविज्ञान, स्टेज-1 (भारतीय राजनीति)	4
	GE-SS-29	2. समाजशास्त्र, स्टेज-1 (भारतीय समाज का विभिन्न आयाम)	
	GE-NC-34	3. एन.सी.सी., स्टेज-1	
	GE-YV-33	4. योग अध्ययन, स्टेज-1	
3 rd Semester			
1.	CCSA-05	साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदः)	4
2.	CCSA-06	(1) मेघदूतम् (सम्पूर्णम्) (2) छन्दोमंजरीतः 20 प्रसिद्धच्छन्दांसि	4
3.	CCSA-07	(1) शिशुपालवधम् (प्रथमसर्ग) (2) अमरकोषः (नानार्थवर्गः)	4
4.	SE-C-28	Computer Science - 1 (Fundamentals of Computer Science)	4
5. ANYONE	AE-H-23	प्रादेशिकभाषा एवं आधुनिक भारतीय भाषाएँ- हिन्दी - हिन्दी साहित्य का इतिहास (मध्य काल तक) /	4
	AE-E-22	अंग्रेजी - British Poetry & Prose	
6. ANYONE	GE-RV-30	1. राजनीतिविज्ञान, एडवांस (भारतीय राजनीतिक चिंतक)	4
	GE-SS-29	2. समाजशास्त्र, एडवांस (समाजशास्त्रीय सिद्धान्त)	
	GE-ES-25	3. पर्यावरण विज्ञान, एडवांस	
	GE-NC-34	4. एन.सी.सी., एडवांस	

सत्यापित
VERIFIED

4

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सार्वजनिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

10/08/23

साहित्य एवं संस्कृति विभाग प्रमुख
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(विश्वीय विभागाध्यक्ष)
बी-4, कुतुब सार्वजनिक क्षेत्र, नई दिल्ली - 110016

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(केन्द्रीय विश्वविद्यालय)

बी-४, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-११००१६

शास्त्री द्वितीय वर्ष

प्रथम सत्रम् द्वितीय पत्रम् - एम.सी-06

राष्ट्रीय शिक्षा नीति - 2020 के अनुपालन में तीन/चार वर्षीय शास्त्री (प्रथम, द्वितीय एवं तृतीय वर्ष) हेतु मूल विषय (Major course) विषय पुराणेतिहास का पाठ्यक्रम प्रारूप ।

इकाई	मूल विषय:	अंका	क्रेडिट
	श्रीमद्भगवद्गीतायाः विशिष्टाध्ययनम्	(८०+20)=100	०४
प्रथमः इकाई	भारतीयसमाजनिर्माणे श्रीमद्भगवद्गीतायाः महत्त्वम्।	20	
द्वितीयः इकाई	अध्यायाः 5-11	20	
तृतीयः इकाई	अध्यायाः 12-18	20	
चतुर्थः इकाई	भगवद्गीतायां विभिन्नाः योगाः मानवजीवने तेषामुपयोगिता	20	
	आन्तरिकमूल्यांकनम्/प्रदत्तकार्याम्/स्वशास्त्रीय संगोष्ठी/शास्त्रपरिचर्चा ।	20	

सन्दर्भ ग्रन्थः

1. श्रीमद्भगवद्गीता - शाङ्करभाष्यसहितम् - चौखम्बा संस्कृतसीरीज
2. श्रीमद्भगवद्गीता - जगदीश संस्कृत पुस्तकालयः
3. श्रीमद्भगवद्गीता - सं. श्री वासुदेवलक्ष्मणपणशिखरः - प्रका. राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्

Kam'
16/06/2023

16/06/23
संवाधित विभागाध्यक्ष

16/06/23
संवाधित पीठ प्रमुख

16/06/2023

Secma
16/06/2023